

Bijlagen

Bouwend aan een toekomst in Nederland

Inhoud

Bijlagen bij hoofdstuk 1	5
Bijlage B1.1	5
Bijlagen bij hoofdstuk 2	6
Figuur B2.1	6
Figuur B2.2	7
Figuur B2.3	8
Bijlagen bij hoofdstuk 3	9
Tabel B3.1	9
Figuur B3.1	9
Tabel B3.2	10
Bijlage bij Hoofdstuk 4	11
Tabel B4.1	11
Bijlagen bij hoofdstuk 5	13
Tabel B5.1	13
Tabel B5.2	13
Tabel B5.3	14
Tabel B5.4	14
Tabel B5.5	15
Tabel B5.6	15
Tabel B5.7	15
Figuur B5.8	16
Tabel B5.9	16
Figuur B5.10	17
Figuur B5.11	18
Tabel B5.12	18
Tabel B5.13	19

Tabel B5.14		19
B5.15	Toelichting op de decompositieanalyse	20
Tabel B5.16		21
Tabel B5.17		22
Bijlagen bij hoofdstuk 6		23
Figuur B6.1		23
Tabel B6.2		23

Bijlagen bij hoofdstuk 1

Bijlage B1.1

Lijst van geïnterviewde experts

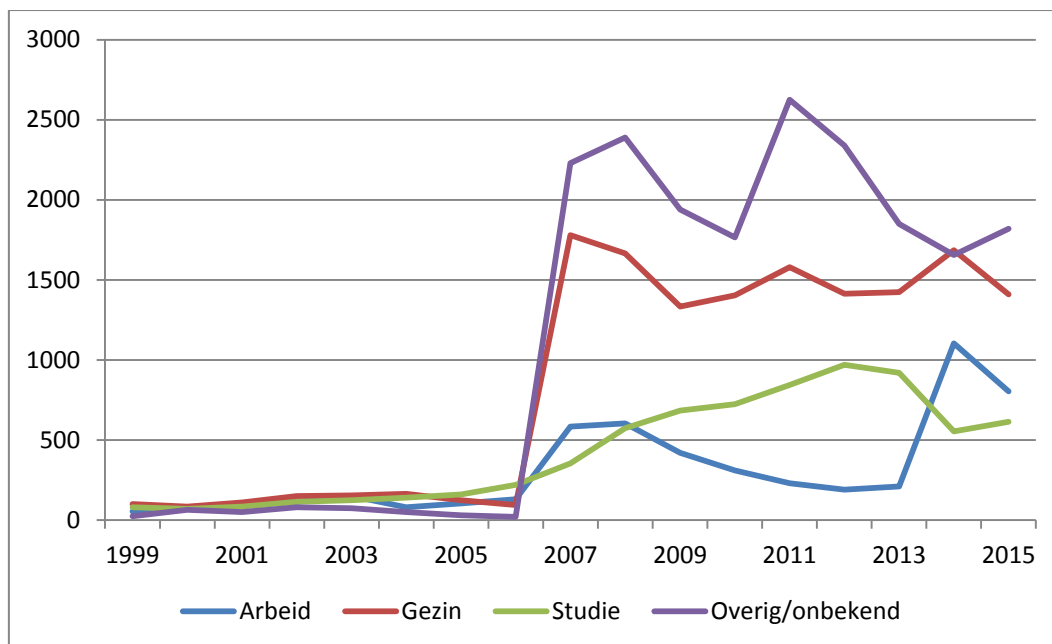
<i>organisatie</i>	<i>functie expert</i>
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directie Woningmarkt	beleidsmedewerker en dossierhouder arbeidsmigranten
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directie internationale Zaken & Directie Arbeidsverhoudingen	communicatieadviseur dossier voorlichting arbeidsmigranten
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directie Arbeidsverhoudingen	beleidsmedewerker Sociale dialoog en arbeidsmigratie
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directie Samenleving en Integratie	portefeuillehouder EU migranten
Stichting Den Haag en Midden-Europa (IDHEM)	coördinator a
Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) Nederland	beleidsmedewerker LTO Noord en LTO Nederland (dossier arbeid)
Gemeente Westland	senior adviseur arbeidsmigranten
Algemene Bond Uitzendondernemingen (ABU)	adjunct-directeur

a Het gesprek vond plaats met de coördinator van IDHEM en met haar opvolger die ten tijde van het interview net in dienst was getreden.

Bijlagen bij hoofdstuk 2

Figuur B2.1

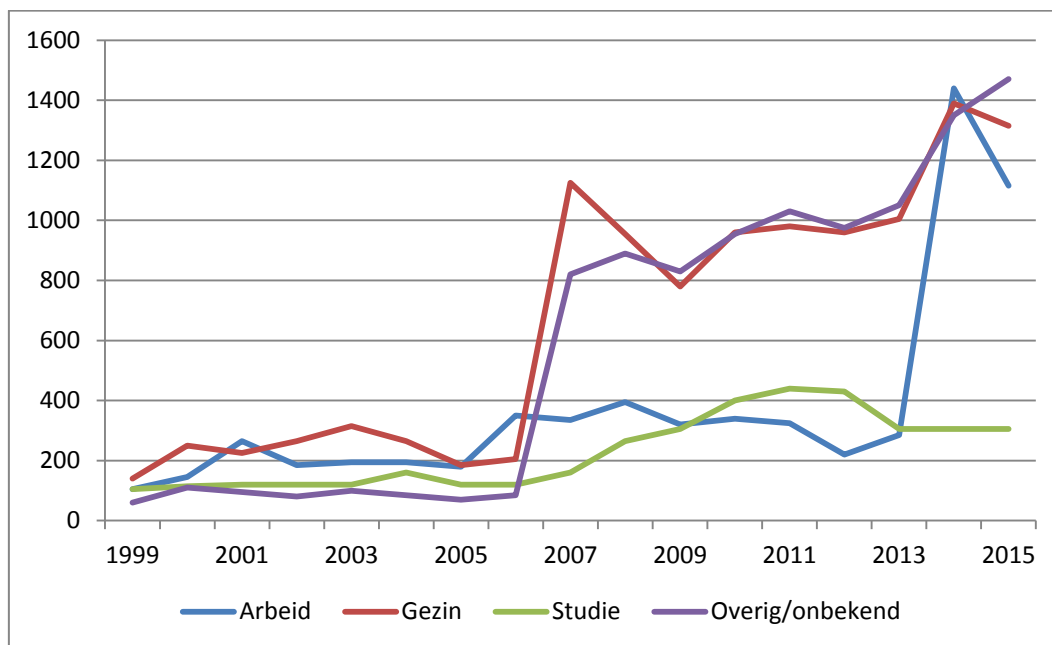
Migratieredenen van Bulgaarse migranten, 1999-2015

Bron: CBS/IND

Figuur B2.2

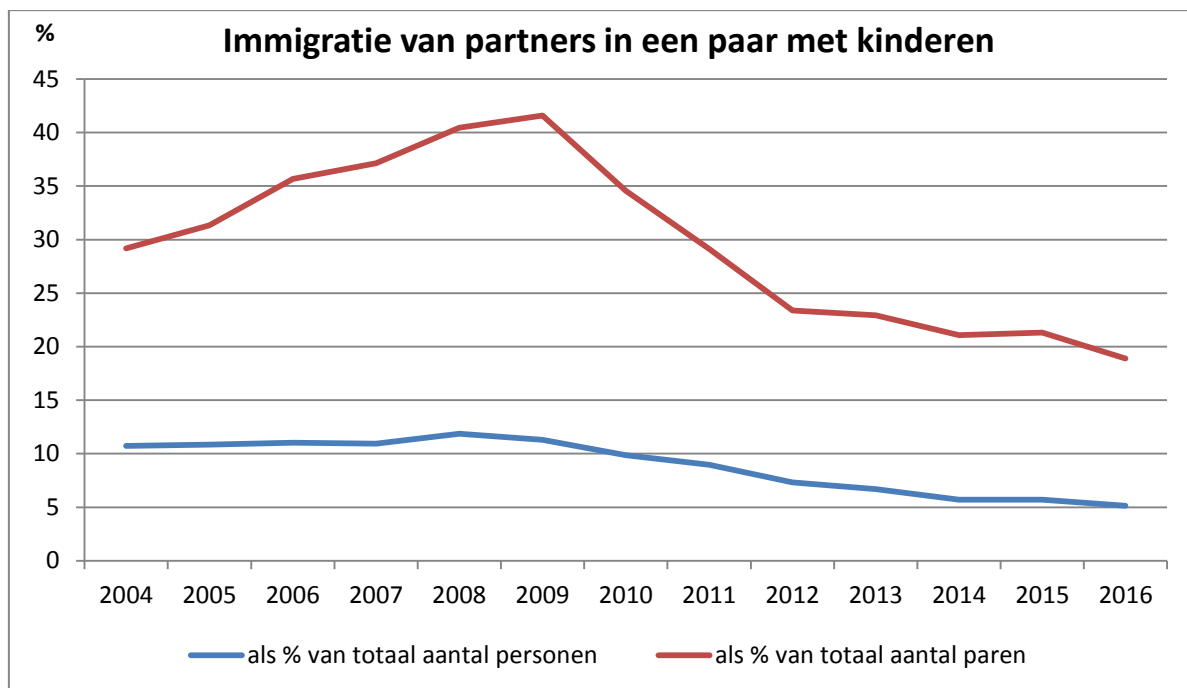
Migratieredenen van Roemeense migranten, 1999-2015

Bron: CBS/IND

Figuur B2.3

Immigratie van partners in een paar met kinderen, 2004-2016 (in procenten)

Bron: CBS (Bevolkingsstatistieken)

Bijlagen bij hoofdstuk 3

Tabel B3.1

Aandeel met Poolse partner en met niet-Poolse partner naar opleidingsniveau, 2015 (in procenten)^a

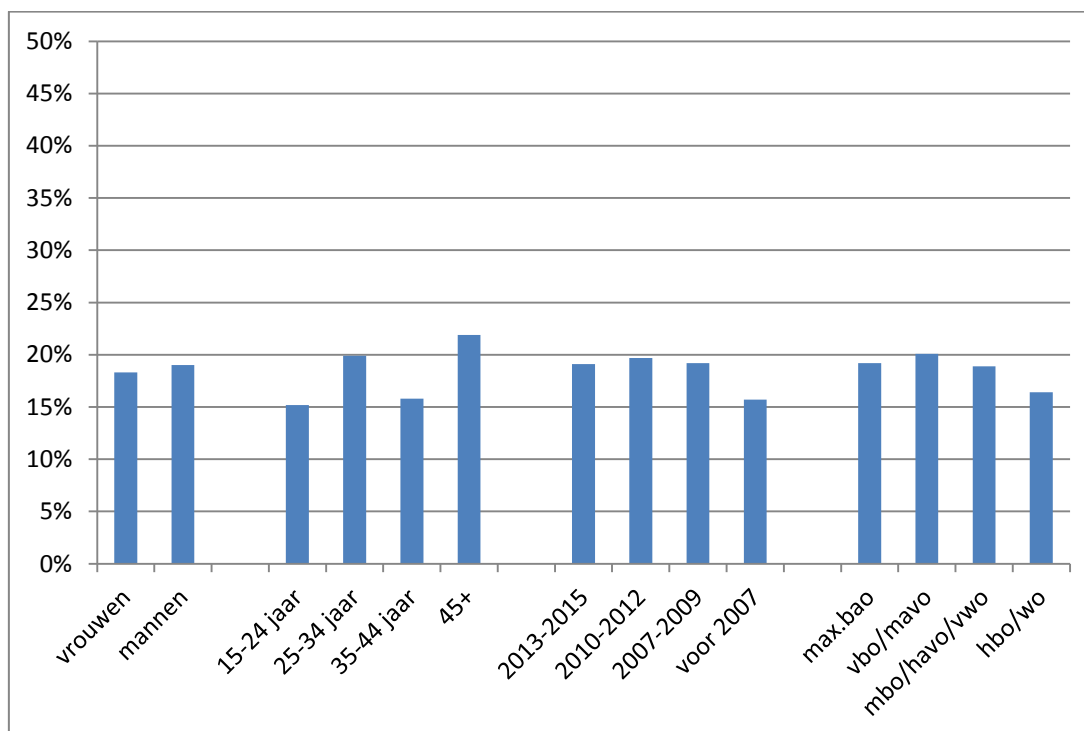
	Poolse partner	niet-Poolse partner
max. bao	6	12
vbo/mavo	34	17
mbo/havo/vwo	40	36
hbo/wo	20	35

a De percentages zijn gebaseerd op een gering aantal cases.

Bron: CBS/SCP (SIM'15)

Figuur B3.1

Aandeel dat in Polen zou willen wonen naar achtergrondkenmerken, 2015 (in procenten)

Bron: CBS/SCP (SIM'15)

Tabel B3.2

Verwachting over vijf jaar in Nederland te wonen onder na 2004 ingeschreven Polen, 2015
(logistische regressiecoëfficiënten)

	B	S.E.	Sig.	Exp(B)
<i>vrouw (ref. groep)</i>				
man	-0,30	0,16	0,06	0,75
leeftijd	-0,02	0,01	0,05	0,98
verblijfsduur	0,12	0,03	0,00	1,12
<i>migratiemotief werk (ref. groep)</i>				
migratiemotief familie	0,31	0,25	0,22	1,36
migratiemotief studie	-1,09	0,39	0,01	0,34
migratiemotief anders	0,75	0,30	0,01	2,12
<i>alleenwonend (ref. groep)</i>				
alleen met partner	0,39	0,21	0,07	1,47
met partner en kinderen	0,80	0,23	0,00	2,22
alleenstaande ouder	0,60	0,37	0,10	1,82
inwonend kind	0,77	0,51	0,13	2,15
andere gezinssamenstelling	-0,75	0,28	0,01	0,47
<i>opleidingsniveau</i>	-0,04	0,05	0,39	0,96
<i>Engelse taalvaardigheid</i>	-0,14	0,11	0,22	0,87
<i>Constante</i>	1,22	0,48	0,01	3,39

Bron: SCP/CBS (SIM'15)

Bijlage bij Hoofdstuk 4

Tabel B4.1

Taalcursus in het Nederlands gevolgd en beheersing Nederlandse taal onder na 2004 ingeschreven Polen, 2015 ([logistische] regressiecoëfficiënten)

	taalcursus in het Nederlands gevolgd				beheersing Nederlandse taal			
	B	S.E.	Sig.	Exp(B)	B	Std. Error	Sig.	Beta
vrouw (ref. groep)								
man	-0,16	0,14	0,25	0,85	-0,04	0,03	0,24	- 0,03
leeftijd	-0,02	0,01	0,04	0,98	-0,01	0,00	0,00	- 0,12
verblijfsduur	0,06	0,02	0,00	1,06	0,07	0,00	0,00	0,43
migratiemotief werk (ref. groep)								
migratiemotief familie	-0,25	0,20	0,22	0,78	0,22	0,05	0,00	0,14
migratiemotief studie	0,81	0,42	0,05	2,24	0,15	0,09	0,09	0,05
migratie motief anders	0,56	0,24	0,02	1,75	-0,07	0,05	0,16	- 0,04
alleenwonend (ref. groep)								
alleen met partner	0,58	0,20	0,00	1,79	-0,07	0,05	0,14	- 0,05
met partner en kinderen	0,38	0,20	0,06	1,46	-0,04	0,05	0,38	- 0,03
alleenstaande ouder	0,67	0,32	0,04	1,96	0,04	0,07	0,63	0,02
inwonend kind	-0,17	0,39	0,67	0,85	0,40	0,09	0,00	0,14
andere gezinssamenstelling	0,48	0,28	0,08	1,62	-0,01	0,06	0,86	- 0,01
opleidingsniveau	0,22	0,04	0,00	1,25	0,02	0,01	0,02	0,07
Engelse taalvaardigheid	-0,16	0,10	0,09	0,85	0,06	0,02	0,01	0,08

verwachting over vijf jaar in Nederland te wonen	0,82	0,16	0,00	2,27	0,17	0,04	0,00	0,13
taalcursus in het Nederlands gevolgd					0,15	0,03	0,00	0,13
Constante	-0,96	0,44	0,03	0,38	1,07	0,10	0,00	
verklaarde variantie	13%				31%			

Bron: SCP/CBS (SIM'15)

Bijlagen bij Hoofdstuk 5

Tabel B5.1

Nettoparticipatie, naar herkomst en achtergrondkenmerken, 15-64 jaar, 2015 (in procenten)

	Turks	Marokkaans	Surinaams	Antilliaans	autochtoon	niet-westers totaal (EBB)
totaal	54	50	61	56	77	57

Bron: SCP (SIM'15) en CBS (EBB'15)

Tabel B5.2

Respondenten naar EBB categorie Poolse Nederlands (migratie vanaf 2004), 15-64 jaar, 2003-2016 (in aantallen)

	werkend	werkloos	niet-beroepsbevolking	totaal	totaal beroepsbevolking
2003	1	1	0	2	2
2004	6	0	8	14	6
2005	13	4	26	43	17
2006	61	6	34	101	67
2007	73	5	42	120	78
2008	111	8	34	153	119
2009	118	10	43	171	128
2010	145	16	39	200	161
2011	193	13	51	257	206
2012	374	18	78	470	392
2013	347	29	90	466	376
2014	371	56	118	545	427
2015	313	51	93	457	364
2016	409	38	107	554	447

Bron: CBS (EBB'03-EBB'16)

Tabel B5.3

Werkloosheid, naar herkomst en achtergrondkenmerken, 15-64 jaar, 2016 (in procenten)

	niet-westers, ingeschreven vanaf 2004	westers, vanaf 2004
totaal	19,7	9,6

Bron: CBS (EBB'16)

Tabel B5.4

Aantal Poolse respondenten in de beroepsbevolking, naar herkomst en achtergrondkenmerken, 15-64 jaar, 2016 (in procenten)

	werkend	werkloos	totaal
totaal	409	38	447
mannen	160	8	168
vrouwen	249	30	279
15-24 jaar	30	8	38
25-34 jaar	179	14	193
35-44 jaar	123	10	133
≥ 45 jaar	77	6	83
max. bao	36	4	40
vbo/mavo	69	15	84
mbo/havo/vwo	218	12	230
hbo/wo	55	4	59

Bron: CBS (EBB'16)

Tabel B5.5

Gemiddelde werkloosheid over de periode 2014-2016, naar herkomst en achtergrondkenmerken , 15-64 jaar, 2014-2016 (in procenten)

	Pools	autochtoon
15-24 jaar	27,0	9,4
25-34 jaar	7,2	4,0
35-44 jaar	10,1	4,0
≥ 45 jaar	11,9	5,6

Bron: CBS (EBB'14-'16)

Tabel B5.6

Zelfstandigen, naar herkomst en achtergrondkenmerken, 15-64 jaar, 2015 (in procenten)

	Turks	Marokkaans	Surinaams	Antilliaans
totaal	14	10	9	10

Bron: SCP (SIM'15)

Tabel B5.7

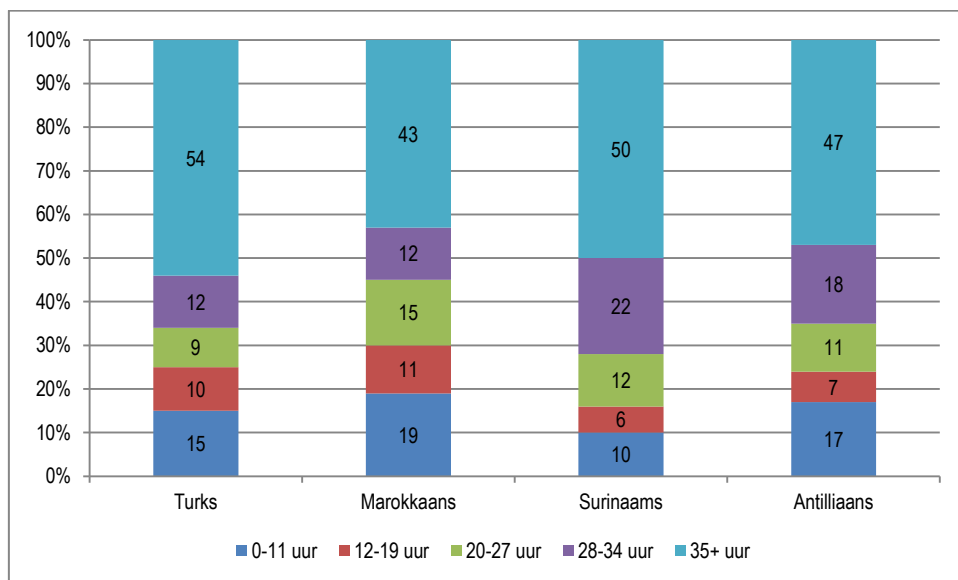
Flexwerk, naar herkomst en achtergrondkenmerken, 15-64 jaar, 2015 (in procenten)

	Turks	Marokkaans	Surinaams	Antilliaans	overig niet- westers (EBB)	niet- westers totaal (EBB)
totaal	33	37	26	31	38	37

Bron: SCP (SIM'15) en CBS (EBB'15)

Figuur B5.8

Aantal werkuren volgens contract, naar herkomst, 15-64 jaar, 2015 (in procenten)

Bron: SCP (SIM'15)

Tabel B5.9

Hoog beroepsniveau, naar herkomst en achtergrondkenmerken, 15-64 jaar, 2015 (in procenten)

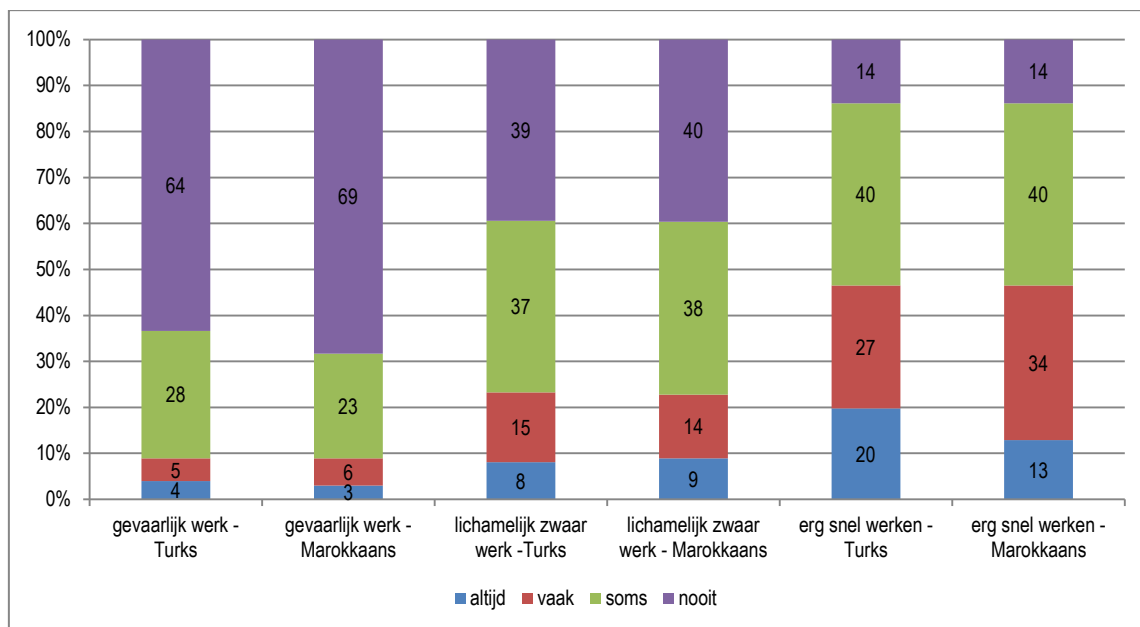
	Pools (N=565)	autochtoon (N=505)
totaal	8	28
man	9	31
vrouw	7	25
15-24 jaar	-	4
25-34 jaar	11	37
35-44 jaar	5	37
≥ 45 jaar	4	29
2013-2015	19	-

2010-2012	4	-
2007-2009	6	-
voor 2007	12	-
max. bao	-	11
vbo/mavo	1	3
mbo/havo/vwo	2	9
hbo/wo	26	58

Bron: SCP/CBS (SIM'15), N<50 bij 15-24 jaar en max. bao onder de Poolse Nederlanders

Figuur B5.10

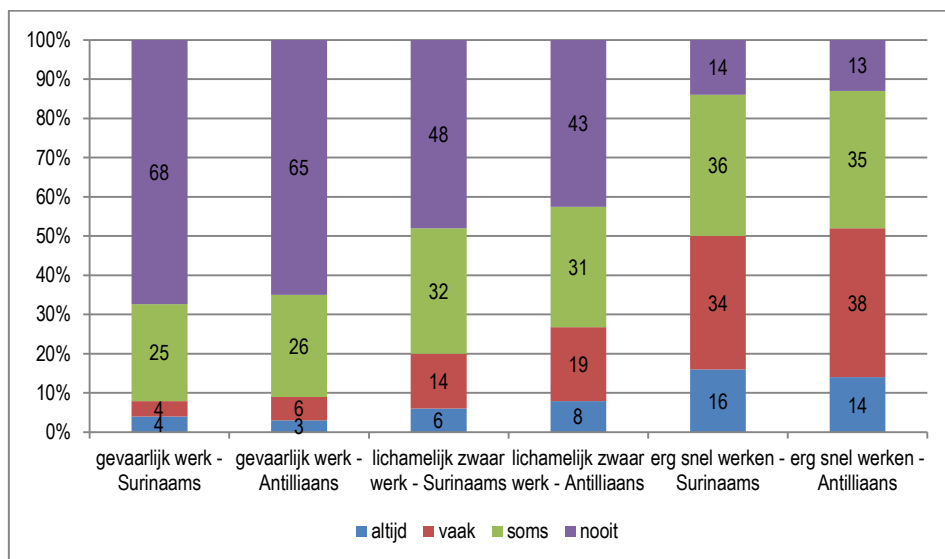
Werkomstandigheden van Turkse en Marokkaanse werknemers, naar herkomst, 15-64 jaar, 2015 (in procenten)

Bron: SCP (SIM'15)

Figuur B5.11

Werkomstandigheden van Surinaamse en Antilliaanse werknemers, naar herkomst, 15-64 jaar, 2015 (in procenten)

Bron: SCP (SIM'15)

Tabel B5.12

Bijstandsafhankelijkheid, naar herkomst en achtergrondkenmerken, 18-64 jaar, 1 september 2015 (in procenten)

	bijstand
Turks	10,5
Marokkaans	16,3
Surinaams	10,2
Antilliaans	13,9
westers, totaal	4,2
westers totaal, sinds 2004	2,2
niet-westers totaal	14,7
niet-westers totaal, sinds 2004	20,9
Pools totaal	2,6

Bron: CBS (SSB'15)

Tabel B5.13

Inkomen, naar herkomst, 2014 (in euro's x 1000)

	Pools, na 2004	autochtoon	niet- westers totaal	niet- westers, na 2004	westers totaal	westers, na 2004
inkomen	17,6	26,3	19,0	17,6	24,9	22,1

Bron: CBS (IPO'14)

Tabel B5.14

Armoede, naar herkomst en achtergrondkenmerken, 2014 (in euro's x 1000)

	westers	westers, na 2004	niet-westers	niet-westers, na 2004
totaal	9	15	21	29
man	9	15	22	29
vrouw	10	16	21	30
0-17 jaar	14	15	28	31
18-24 jaar	14	27	17	30
25-34 jaar	11	13	18	25
35-44 jaar	11	15	20	28
≥ 45 jaar	7	18	18	28
2013-2015	19	19	34	34
2010-2012	16	16	32	32
2007-2009	13	13	28	28
voor 2007	8	14	19	26

Bron: CBS (IPO'14)

B5.15 Toelichting op de decompositieanalyse

Decompositiemethoden zijn kortweg manieren om de verschillen in positie tussen twee groepen uiteen te leggen in een deel dat kan worden toegeschreven aan relevante achtergrond variabelen en een deel wat niet toegeschreven kan worden aan die variabelen (het gecontroleerde verschil). Decompositiemethoden houden de mogelijkheid open dat een kenmerk voor verschillende groepen niet altijd hetzelfde effect heeft (bijvoorbeeld: het effect van opleiding op de kans om te worden aangenomen verschilt voor niet-westerse en autochtone Nederlanders (Baldi en McBrier 1997)).

Decompositiemethoden

Oaxaca (1973) en Blinder (1973) waren de eersten die een methode ontwikkelden om te schatten in welke mate verschillen in beloning tussen groepen kunnen worden toegeschreven aan verschillen in *human capital*. Deze methode schat eerst voor twee groepen afzonderlijk (bv. voor autochtone en Poolse Nederlanders) een model. Beloning wordt voor beide groepen bijvoorbeeld voorspeld uit opleidingsniveau, werkervaring, leeftijd en geslacht. Vervolgens wordt het verschil berekend tussen de gemiddelde autochtone en de gemiddelde Poolse werknemer wat betreft beloning. Dit verschil wordt vervolgens uiteengelegd in een deel dat te maken heeft met verschillen in de opgenomen kenmerken tussen de groepen (verschillen in 'endowments'), en in een deel wat niet door deze verschillen kan worden verklaard (onverklaarde rest). In de analyse wordt uitgegaan van een bepaalde norm (β^*). De keuze voor de norm heeft gevolgen voor de uitkomst van de decompositie. Dit probleem staat in de literatuur bekend als het index-probleem. In het rapport is gebruikgemaakt van de autochtone Nederlanders als non-discriminatie-norm. We zijn immers geïnteresseerd in de positie van de Poolse groep ten opzichte van die van autochtone Nederlanders.

Fairlie

De Oaxaca-methode is wel geschikt voor continue afhankelijke variabelen, maar niet voor categoriale afhankelijke variabelen (zoals werkloosheid). Daarvoor is de Fairlie-methode (2006) wel geschikt.

De gemiddelde geschatte kansen op een variabele (bv. werkloosheid) worden eerst berekend voor beide groepen. Wanneer de steekproefgroottes van beide groepen verschillend zijn, wordt een gerandomiseerde subsample van de grotere groep getrokken die even groot is als de kleinere groep. Stel dat we een steekproef hebben van 3000 autochtone Nederlanders en een steekproef van 1000 Poolse migranten, dan worden er random 1000 autochtone Nederlanders getrokken. Per groep worden vervolgens de 1000 respondenten gerangschikt op hun geschatte kans op werkloosheid. De autochtone Nederlander met de hoogste geschatte kans op werkloosheid van zijn groep van 1000 autochtonen wordt vergeleken met de Poolse Nederlander met de hoogste geschatte kans op werkloosheid van de totale groep Poolse migranten. De resultaten van de decompositie hangen daarmee af van de subsample van autochtone Nederlanders die is getrokken.

In de ideale situatie benaderen de decompositieresultaten met die gematchte sample die waarin de totale autochtone steekproef zou zijn gebruikt. Om deze ideale situatie zo dicht mogelijk te benaderen raadt Fairlie (2003) aan om een groot aantal subsamples te trekken waar de procedure van rangschikking voor wordt herhaald. Iedere herhaling leidt tot het berekening van een decompositieresultaat, die vervolgens worden gemiddeld en gerapporteerd. De herhalingen zijn ook belangrijk aangezien de volgorde waarin de onafhankelijke variabelen worden ingevoerd uitmaakt voor de resultaten. We hebben dan ook gebruikgemaakt van een gerandomiseerde ordening van de variabelen. Voor iedere herhaling zijn variabelen gerandomiseerd, waardoor de gerapporteerde resultaten een gemiddeld resultaat geven van alle mogelijke uitkomsten.

Tabel B5.16

Bijdrage van factoren voor het verklaren van verschillen in werkloosheid met autochtone Nederlanders, 2016 (in procentpunten)

	Pool, na 2004	westers	westers, na 2004	niet westers totaal	niet westers, na 2004
	(n = 602)	totaal (n=24.904)	na 2004 (n=2.515)	(n = 22.227)	(n = 2.156)
leeftijd	1,4***	-0,1	1,5***	1,0***	2,1***
opleiding	-0,6***	0,0	0,0	-0,6***	-0,6***
geslacht x leeftijd kind	-0,1	0,0	-0,1*	0,1*	0,0
werkervaring	-2,6***	-0,2**	-2,5***	-2,2***	-5,0***
werkloosheidsverleden	-1,4***	-1,2*	-1,2***	-2,4***	-2,8***
samenwonende partner	0,3***	-0,1***	0,1***	-0,3***	-0,2***
urbanisatie	-0,1***	-0,1***	-0,1***	-0,2***	-0,2***
oorspronkelijk verschil	4,3	2,7	5,6	9,8	16,2
totaal verklaard	3,2	1,7	2,4	4,6	6,7
gecontroleerd verschil	1,1	1,0	3,2	5,2	9,5
percentage verklaard	74	63	43	47	41

Bron: CBS (EBB'16)

Tabel B5.17

Bijdrage van factoren voor het verklaren van verschillen in hoog beroepsniveau met autochtone Nederlanders, 2016 (in procentpunten)

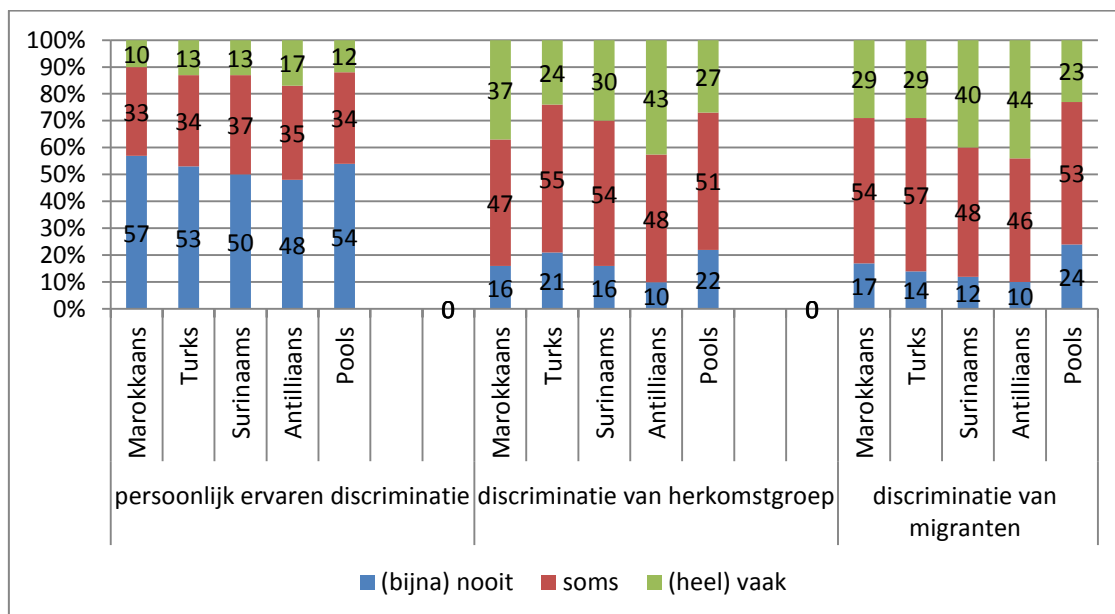
	Pools, na 2004 (n=524)	westers, totaal (n=22.494)	westers, na 2004 (n=2180)	niet-westers totaal (n=18.686)	niet-westers, na 2004 (n=1675)
leeftijd	1,0***	-0,4***	1,0***	1,1***	1,7***
opleiding	12,1***	-1,9***	-0,6***	5,8***	4,4***
geslacht x leeftijd kind	-0,1*	0,1***	-0,1**	-0,2***	-0,4***
werkervaring	-0,3*	0,0	-0,3*	-0,0	-0,5**
werkloosheidsverleden	0,5***	0,3***	0,4***	0,5***	0,7***
samenwonende partner	-0,0***	0,1***	-0,0***	0,0***	0,0
urbanisatie	-0,9***	-0,8***	-1,7***	-1,7***	-1,9***
bedrijfservaring	0,4***	0,1***	0,4***	0,2***	0,4***
oorspronkelijk verschil	24,7	-3,8	2,9	11,7	12,0
totaal verklaard	12,6	-2,7	-1,0	5,7	4,4
gecontroleerd verschil	12,1	-1,1	3,9	6,0	7,6
percentage verklaard	51	71	-34	49	37

Bron: CBS (EBB'16)

Bijlagen bij hoofdstuk 6

Figuur B6.1

Ervaren discriminatie in drie dimensies van eerste generatie migranten naar achtergrond, 2015 (in percentages)

Bron: SCP/CBS (SIM'15)

Tabel B6.2

Gemiddelde tevredenheid met Nederlandse samenleving, naar achtergrondkenmerken, 2015 (rapportcijfer)

totaal	7.1
<i>geslacht</i>	
mannen (ref)	7.3
vrouwen	7.0*
<i>leeftijd</i>	
15-24 jaar (ref.)	7.1
25-34 jaar	7.0
35-44 jaar	7.1

≥ 45 jaar	7.4
-----------	-----

opleidingsniveau

geen / alleen basisonderwijs (ref.)	7.0
--	-----

vbo/mavo	7.1
----------	-----

mbo/havo/vwo	7.2
--------------	-----

hbo/wo	7.1
--------	-----

migratiejaar

2013-2015 (ref.)	7.3
------------------	-----

2010-2012	7.1
-----------	-----

2007-2009	7.1
-----------	-----

voor 2007	7.1
-----------	-----

huishoudsamenstelling

alleen met partner (ref)	7.0
--------------------------	-----

met partner en kinderen	7.1
-------------------------	-----

alleenwonend	7.3*
--------------	------

alleenstaande ouder	7.1
---------------------	-----

inwonend kind	7.2
---------------	-----

overig	7.1
--------	-----

Bron: SCP/CBS (SIM'15)